Faturasız Pilot Eğitim Gideri

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 9. Hukuk Dairesi	24.12.2025	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/6033	2025/10330	7036 m.3, TBK 139, TBK 407

ÖZET

Emekli olan pilottan istenen eğitim gideri faturayla ispatlanamadığı için reddedilmişti. Yargıtay, giderin ücretten 180 ayda kesilerek geri alınacağını öngören sözleşme ve 29.520 USD'lik kabul edilen kesintiler karşısında bakiyenin bordrolardan hesaplanması gerektiğine hükmetti.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/pilot-egitim-gideri-bordro-kesintisi-ispat-2025-10330/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

9. Hukuk Dairesi 2025/6033 E. , 2025/10330 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2023/2225 E., 2025/1042 K.

İLK DERECE MAHKEMESİ : Bakırköy 26. İş Mahkemesi

SAYISI : 2019/1284 E., 2023/211 K.

MAHKEMESİ : Bakırköy 15. İş Mahkemesi

SAYISI : 2021/12 E., 2021/208 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı-birleşen davada davacı Şirket vekili tarafından temyiz edilmekle; temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi.

Davalı- birleşen davada davacı Şirket vekili tarafından temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılmasının istenilmesi üzerine, işin duruşmaya tâbi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 02.12.2025 Salı günü tayin edilerek taraflara tebligat gönderilmiştir.

Duruşma günü asıl dosya davacısı ile birleşen dosya davalıları vekilleri Avukat ... ve davalı-birleşen dosya davacısı vekili Avukat ... geldiler.

Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verildi.

Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

1. Asıl davada davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 18.01.2010-11.01.2019 tarihleri arasında davalı işverenlikte pilot olarak çalıştığını, iş sözleşmesinin emeklilik sebebiyle feshedildiğini, müvekkilinin hak kazandığı kıdem tazminatı kendisine ödenmediği gibi 2019 yılı Ocak ayı ücretinin de hâlen ödenmediğini ileri sürerek kıdem tazminatı ve ücret alacağının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

2. Birleşen davada davacı Şirket vekili dava dilekçesinde; davalı ile müvekkili Şirket arasında imzalanan sözleşme gereğince davalının 18.01.2010-05.09.2011 tarihleri arasında pilot eğitimini ... Uçuş Akademisinde aldığını, davalının emekli olmak suretiyle 11.01.2019 tarihinde işten ayrıldığını ancak eğitim borcunu tam olarak ödemediğini, davalının pilot eğitim borcunun toplamda 64.800,00 USD olduğunu, davacının 01.03.2012 tarihinden beri ücretinden kesilen tutarlar sonucu kalan meblağın ise 35.280,00 USD olduğunu, davalının müvekkili Şirket nezdindeki alacakları takas/mahsup edildikten sonra davalının müvekkili Şirkete kalan eğitim borcunun 22.164,30 USD olduğunu, diğer davalıların da müştereken ve müteselsilen kefil olarak borçtan sorumlu olduklarını, davalının müvekkili Şirkete 32.263,01 USD mecburi hizmet borcunun da bulunduğunu; ancak bu meblağın bu davanın konusu yapılmadığını, davalının müvekkili Şirkete olan borcuna ilişkin davalıya bildirim yapıldığını; ancak davalının borcunu ödemediğini, ... İcra Müdürlüğünün 2019/23500 Esas sayılı takip dosyası ile davalılar aleyhine takip başlatıldığını, davalılar tarafından takibe itiraz edilmiş olup takibin durmasına karar verildiğinden davalıların itirazının iptali ile davalıların asıl alacağın %20'sinden aşağı olmamak kaydıyla icra inkar tazminatına mahkum edilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Asıl davada davalı Şirket vekili cevap dilekçesinde; davacı ile müvekkili Şirket arasında imzalanan sözleşme gereğince davalının 18.01.2010-05.09.2011 tarihleri arasında pilot eğitimini ... Uçuş Akademisinde aldığını, davacının emekli olmak suretiyle 11.01.2019 tarihinde işten ayrıldığını ancak eğitim borcunu tam olarak ödemediğini, davacının pilot eğitim borcunun toplamda 64.800,00 USD olduğunu, davacının 01.03.2012 tarihinden beri ücretinden kesilen tutarlar sonucu kalan meblağın ise 35.280,00 USD olduğunu, davacının müvekkili Şirket nezdindeki alacakları 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 139. maddesi uyarınca takas/mahsup edildikten sonra davacının müvekkili Şirkete kalan eğitim borcunun 22.164,30 USD olduğunu, ... İcra Müdürlüğünün 2019/23500 Esas sayılı takip dosyası ile takip yapıldığını, takibe itiraz edilmesi üzerine hukuki sürecin devam ettiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

2. Birleşen davada davalılar vekili cevap dilekçesinde; itirazın iptali davasının hak düşürücü sürede açılmadığını, davanın usulden reddi gerektiğini, müvekkilinin 18.01.2010-05.09.2011 tarihleri arasında almış olduğu eğitim masrafına istinadan 2011-2019 yılları arasında aylığından toplam 29.520,00 USD eğitim giderinin kesildiğini, bu hususlarda taraflar arasında ihtilaf bulunmadığını, taraflar arasındaki ... Aday Adayı Eğitim Sözleşmesi'nin 10. maddesinde eğitim giderine ilişkin herhangi bir rakamın belirtilmediğini, sözleşmenin 11. maddesinde 15 yıl mecburi hizmet yükümlülüğünün karşılığı olarak 60.000,00 USD + KDV kararlaştırılmış olup davacının cezai şarta ilişkin düzenlemeden hareketle talepte bulunmasının mümkün olmadığını, davacıya yapılan eğitim giderinin belge ve faturalar ile kesin şekilde ispatı gerektiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; asıl dava bakımından, davacının pilot olarak 18.01.2010-11.01.2019 tarihleri arasında davalı nezdinde çalıştığı, iş sözleşmesinin emeklilik nedeni ile sona ermesinden dolayı davacının kıdem tazminatına hak kazandığı, ücretlerin ödendiği noktasında ispat yükünün davalı işverene ait olmakla birlikte davalının ödeme olgusunu yazılı bir belge ile kanıtlaması gerektiği, bu konuda ispat yükü üzerinde olan işverenin hak kazanılan tüm ücret alacaklarının ödendiğini ispatlayamadığı; birleşen dava bakımından yapılan değerlendirmede ise takibe konu alacağın dayanağının davacıya yapılan eğitim giderleri olduğu, taraflar arasında 18.01.2010 tarihli ... Yolları ... . II. ... Aday Adayı Eğitim Sözleşmesi imzalandığı ve bu sözleşmeye göre asıl davacının 15 yıl mecburi hizmet yükümlülüğü bulunduğu, bu yükümlülüğe uyulmaması hâlinde davacının 60.000,00 USD+KDV tazminat ödeme yükümlüğüün bulunduğunun kararlaştırıldığı, bu yükümlülüğün mecburi hizmetin çalışılmayan süresine oranlanarak tahsil edileceğinin belirtildiği, eğitim giderlerinin de yine davacı (birleşen dava davalısı) ücretinin 1/4'ünü geçmeyecek şekilde aylık ücretinden 15 yıla yayılarak kesileceğinin belirtildiği, dosya kapsamında yapılan incelemede birleşen davada davacı Şirket vekili tarafından eğitim giderlerinin faturalandırılmadığı, dosya kapsamına ... Havaalanı yıllık ödemeleri ibraz edilmiş ise de atılı tarihin 2013 olduğu, davalının eğitiminin 2010 yılında olduğu; ayrıca dosyadaki beyanlardan davacının eğitimini Çorlu'da aldığının tespit edildiği, bu hâliyle de ... Havaalanına yapılan ödemelerin dikkate alınmasının da mümkün olmadığı; ayrıca taraflar arasındaki sözleşmede eğitim süresinin belirtilmediği, dosyada yapılan ödemelere dair dekontların olmadığı, birleşen davada davacı Şirket tarafından yapıldığı iddia olunan eğitime ilişkin giderlerin, harcamaların belgelenemediği; bu hâliyle bu yönde ispatlanmış bir alacağının olmadığı değerlendirilerek asıl davanın kabulüne, birleşen davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde asıl davada davalı-birleşen davada davacı Şirket vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; dava dosyasında yer alan eğitim sözleşmesinde eğitim süresinin belirtilmediği, dosyada yapılan ödemelere dair dekontların olmadığı, birleşen davada davacı Şirket vekilince eğitim gideri alacağını ispat edemediği dikkate alındığında talebin reddinde hata olmadığı, İlk Derece Mahkemesinin vakıa ve hukuki

değerlendirmesinde usul ve esas yönünden kanuna aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle birleşen davada davacı Şirket vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Asıl davada davalı-birleşen davada davacı Şirket vekili temyiz dilekçesinde;

1. Davacının imzalamak suretiyle taahhüt altına girdiği sözleşme ve kefalet senedi, bordrolara yansıyan eğitim kesintileri ve tanık beyanları dosyada mübrez iken, ayrıca davacı için müvekkili Şirket tarafından yapılan ödemelere ilişkin fatura ve ödeme belgesi arayışına girilmesinin kabul edilebilir olmadığını,

2. Mahsup nedeniyle davacının kıdem tazminatı ve ücret alacağının da bulunmadığını, takas mahsup def'i irdelenmeksizin verilen kararın hatalı olduğunu,

3. Taraflar arasında imzalanan 18.01.2010 tarihli II. ... Aday Adayı Eğitim Sözleşmesi ile tarafların davacının pilot eğitim ücretleri ile masraflarının müvekkili Şirket tarafından ödeneceği ve davacının kendisi için yapılan tüm eğitim giderlerini 15 yıl (180 ay) boyunca aylık ücretinden kesilmek suretiyle geri ödeyeceği hususlarında anlaştıklarını, davacının II. Pilot olarak çalışmaya başlamasını müteakiben de sözleşmeye istinaden ücretinden kesinti yapıldığını ve davacının buna itiraz etmediğini, davacının borcunun faturalardan değil taraflar arasındaki sözleşmeden kaynaklandığını, asıl davanın reddine ve birleşen davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, kıdem tazminatı, ücret alacağı ile pilot eğitiminden kaynaklanan eğitim masrafının ispatına ilişkindir.

1.İşçinin, hak ve alacaklarını en kısa sürede ve en basit yoldan almasını sağlamaya yönelik getirildiği anlaşılan arabuluculuk kurumunun, işçinin aleyhine yorumlanması doğru olmaz. Aksine 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun gerekçesinde belirtildiği gibi zayıf konumda olan işçinin korunması esastır. Kaldı ki arabuluculuğa başvurma işçi açısından olduğu gibi işveren açısından da zorunluluktur.

Anayasa Mahkemesi, dava şartı olarak arabuluculuğa dair yasal düzenlemenin iptali isteğiyle ilgili olarak verdiği kararında düzenlemenin hak arama hürriyeti ve bu kapsamda mahkemeye erişim hakkına getirilen bir sınırlama niteliğinde olduğunu kabul etmiş; ancak "Arabuluculuğa başvuru zorunluluğunun, kişilerin hak aramalarını imkânsız hâle getiren veya aşırı derecede zorlaştıran etkisiz ve sonuçsuz bir sürece neden olmadıkça hak arama hürriyetinin özüne dokunduğu söylenemez." şeklindeki gerekçeyle bir çeşit sınır tayin etmiştir (Anayasa Mahkemesi, 11.07.2018 tarihli ve 2017/178 Esas, 2018/82 Karar sayılı karar).

Dava şartı olarak arabuluculuğun ağır koşullara bağlanması ve birkaç defa bu yola başvurulmasının gerekliliğine dair uygulama, işe iade davalarında hak düşürücü süre sorunlarının

yaşanmasına, tazminat ve alacaklar yönünden alacağın kısmen zamanaşımına uğramasına, birden fazla arabuluculuk ücretlerinin yargılama giderlerine eklenmesiyle bu yöndeki sorumluluğun taraflara paylaştırılmasında tereddütlere ve en nihayet arabulucunun sorumluluğuna neden olabilecektir.

Bu tür anlaşmazlıklara ve tereddütlere meydan verilmemesi için arabuluculuk tutanağında tarafların anlaştıkları ya da anlaşamadıkları alacak kalemleri tek tek belirtilmelidir.

Dairemizce; dava şartı arabuluculuk uygulamalarında başlangıçta hem talepte bulunanlar ve hem de arabulucular tarafından yapılan bu tür hatalar tarafların mağduriyetlerine sebebiyet verdiği gibi arabuluculuk uygulamasının amaçlandığı gibi uygulanmasına engel olduğundan arabuluculuğa hangi konularda başvurulduğuna ilişkin başvuru formu uygulamasının başladığı 02.06.2018 tarihine kadar arabuluculuk anlaşamama tutanağında arabuluculuğa konu alacaklar tek tek belirtilmeden "işçilik alacakları" veya "işçi işveren uyuşmazlığı" gibi soyut ifadeler kullanılmış ise taraflar arasındaki işçilik alacaklarının tamamının arabuluculuğa konu edildiğinin kabul edilmesi gerektiği görüşü benimsenmiştir.

Başka bir deyişle başvuru formu uygulamasının başladığı 02.06.2018 tarihinden önceki dönem için taraflardan kaynaklanmayan bu tür uygulama hataları aşılarak arabuluculuk müessesinin amaca uygun yürütülmesi sağlanmalıdır.

Başvuru formu uygulamasının başladığı 02.06.2018 tarihinden sonraki başvurularda ise hangi alacak veya tazminat kalemleri konusunda anlaşma sağlandığı veya sağlanamadığını açıkça belirtmeyen son tutanağa göre dava şartının gerçekleştiği kabul edilemeyecektir.

Somut uyuşmazlıkta Yönetmelik yürürlük tarihinden sonra davacı vekili tarafından yapılan arabuluculuk başvuru formunda arabuluculuk konusu uyuşmazlık "İşçi İle İşveren İlişkisinden Kaynaklanan (Nisbi)" şeklinde belirtilmiş olup 05.11.2019 tarihinde düzenlenmiş "Hukuk Uyuşmazlıklarında Dava Şartı Arabuluculuk Son Tutanağı"nda ise arabuluculuk konusu uyuşmazlık "kıdem tazminatı alacağı" olarak ifade edilmiştir. Görüldüğü gibi son tutanakta, dava konusu olan ücret alacağı bakımından anlaşma sağlandığı veya sağlanamadığı açıkça belirtilmemiş olup dava şartı olan arabuluculuk faaliyeti yerine getirilmediğinden söz konusu talep yönünden davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken esasa girilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

2. Taraflar arasında, birleşen davaya konu Şirketin bakiye pilot eğitim ücreti alacağının bulunup bulunmadığı hususunda uyuşmazlık bulunmaktadır.

Taraflar arasındaki 18.01.2010 tarihli II. ... Aday Adayı Eğitim Sözleşmesi'nin 8. maddesi, "Kurisyer, eğitimi başarı ile tamamladığında kendisine verilecek görevi kabul etmeyi ve gösterilecek işyeri veya işyerlerinde 15 sene süreyle mecburi hizmet görmeyi taahhüt eder.", 10. maddesi "II. Pilot Adayı olarak işe başlayan personel, göreceği tip eğitiminden sonra II. ... olarak istihdam edilecek ve kendisi için yapılan eğitim gideri aylık ücretinden 1/4 ü geçmemek üzere kesilerek 15 yıl (180 ay) lık periyotta geri alınacaktır.", 11. maddesi ise "Kursiyerin mecburi hizmet yükümlülüğünü hiç veya kısmen yerine getirmeden kendi isteği ile Ortaklıktan ayrılması veya

hizmet akdinin Ortaklıkça bildirimsiz olarak feshedilmesi halinde, kurisyer Ortaklığa aşağıdaki tazminatı def'aten ödemeyi ve kabul ve taahhüt eder. Bu tazminatın tutarı, 15 yıl için 60.000,00 USD +KDV olarak belirlenen toplam miktarın, mecburi hizmetin ifa edilmeyen bölümüne oranlanması suretiyle tesbit edilir. Bu tazminata, en yüksek banka döviz mevduatı ve vergiler ayrıca dahil edilecektir." hükümlerini haizdir.

Taraflar arasındaki 22.01.2010 tarihli ek kefalet senedi de "II. ... Adayı eğitimi görmek üzere ... Yoları Anonim Ortaklığınca Seçilen ... . ile Ortaklık arasında bu maksatla akdedilen 18.01.2010 tarihli sözleşmenin hükümlerinin kısmen veya tamamen ... . tarafından yerine getirilmemesi halinde Ortaklığın 60.000,00 USD +KDV'ne tahakkuk ettireceği tazminatı, aynen USD ve YTL olarak en yüksek banka döviz mevduat faizi ile birlikte, ayırca bir hükme hacet kalmaksızın derhal ve def'aten Ortaklığa ödeyeceğimizi, ...müşterek borçlu ve müşterek müteselsil kefil sıfatı ile şimdiden, gayri kabili rücu olarak ve kesin suretle kabul ve Ortaklığa karşı taahhüt ederiz." düzenlemesini içermekte olup senedin kursiyer sıfatı ile birleşen dosya davalısı ... , müştereken ve müteselsilen kefil sıfatıyla ... . ve ... . tarafından imzalandığı anlaşılmaktadır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki 22.01.2010 tarihli ek kefalet senedi, taraflar arasındaki 18.01.2010 tarihli II. ... Aday Adayı Eğitim Sözleşmesi'nin 11. maddesinde kararlaştırılan cezai şarta ilişkindir. Taraflar arasındaki pilot eğitim giderine ilişkin tahsilinin dayanağının taraflar arasındaki 18.01.2010 tarihli II. ... Aday Adayı Eğitim Sözleşmesi'nin 10. maddesinde yer alan "II. ... Adayı olarak işe başlayan personel, göreceği tip eğitiminden sonra II. ... olarak istihdam edilecek ve kendisi için yapılan eğitim gideri aylık ücretinden 1/4 ü geçmemek üzere kesilerek 15 yıl (180 ay) lık periyotta geri alınacaktır." düzenlemesi olduğunu kabul etmek gerekir.

Davalı tarafça dosyaya ibraz edilen 19.07.2022 tarihli belge içeriğinden, 2013 öncesi dönemde birleşen davada davacı Şirket genelinde pilot adaylarına fatura düzenlenmeksizin adayların ücretinden doğrudan kesinti yapılarak eğitim giderinin tahsil edildiği ifade edilmiştir. Birleşen dava davalısınca temyize cevap dilekçesi dâhil yargılama aşamasında sunulan beyanlarda pilot ... 'nın fiilen çalışmasının bulunduğu süre boyunca kendisinden 29.520,00 USD karşılığı eğitim kesintisi yapıldığı sabittir. Dosya kapsamındaki bordroların incelenmesinden her ay değişen tutarlarda "... Eğitim Borcu" kesintisinin TL olarak yapıldığı görülmektedir. Taraf beyanlarından kesintinin asıl olarak USD üzerinden yapıldığı, ödeme tarihindeki TL tahakkuklarının bordrolarda yer aldığını anlamak mümkündür.

Buna göre İlk Derece Mahkemesince yapılması gereken iş, davacıdan "... Eğitim Borcu" olarak fiilen kesinti yapılan TL tahakkukların ilgili dönemlere ilişkin USD karşılığı belirlenerek, fiilen kesinti yapılan ay sayısı da dikkate alınmak suretiyle aylık ortalama kaç USD eğitim kesintisi yapıldığının belirlenmesi ve eğitim giderinin pilotun aylık ücretinden 1/4'ünü geçmemek üzere kesilerek 15 yıllık (180 ay) periyotta geri alınacağı hükmü uyarınca bakiyesinin takip tarihi itibarıyla muaccel olan kısmının belirlenmesidir. Birleşen dava olan itirazın iptali davası bakımından devamına karar verilecek takibin miktarı bu şekilde belirlenmeli; ayrıca asıl dava bakımından süresi içerisinde sunulan cevap dilekçesinde takas mahsup def'i de bulunduğu dikkate alınarak davacının bu def'i sonrası bakiye kıdem tazminatının bulunup bulunmadığı hususu da değerlendirilerek asıl dava bakımından yeniden bir karar verilmelidir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Asıl davada davalı- birleşen davada davacı ... yararına takdir edilen 40.000,00 TL duruşma vekâlet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

24.12.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.